

Skade. Jeg spørger mig selv: Naar jeg kører i Jærnbane-kupé, og der kommer et Sammenstød, og jeg faar min Pande dunket mod Væggen og faar Saar og Skade, er det saa retsstridigt? Ja, det er vel retsstridigt, for jeg har en Ret til at have min Pande i Fred. Men er det da ikke ogsaa retsstridigt, at Lynet, naar jeg gaar paa Landevejen, slaar ned og slaar mig ihjel? Det er ogsaa retsstridigt. Det vil med andre Ord sige, at Ordet „retsstridigt“ betyder ikke noget i dette Forhold, det klarer ikke Begreberne, tværtimod. Det eneste, jeg kan se udelukkes ved, at man pointerer dette „retsstridigt“, er det, at, hvis Jærnbanebestyrelsen eller Jærnbanebetjentene blive nødtte til for at holde Orden eller afværge en Ulykke at forgribe sig paa en rejsende og derved tilføje ham Skade, saa ligger han paa sine Gerninger og kan naturligvis ikke forlange Erstatning. Men dette staar udtrykkelig fremhævet, hvor der siges, at den skadelidende maa ikke selv være Aarsag til Skaden. Jeg tror imidlertid som de to ærede foregaaende Talere, at Meningen er god nok. Meningen er vistnok den, at Skaden skal erstattes, naar den ikke er foranlediget af den skadelidende selv eller af Personer, der staa uden for Driftens Tjeneste — det sidste behøvede man vel egentlig ikke at fremhæve — med andre Ord, at der utvivlsomt ikke skal forlanges de almindelige Tilregnelighedsbetingelser for, at saadan Skade kan fordes erstattet. Det bliver nu et eventuelt Udvalgs Opgave at se at finde en Redaktion, der er tilfredsstillende, men jeg siger ligesom den ærede sidste Taler, at naar man har et saa fortræffeligt, klart, anskueligt, populært Udtryk for Tanken som det, der findes i de private Jærnbanners Koncessioner, ved jeg ikke, hvorfor man søger at bringe saadanne knudrede juridiske Begreber ind, som sket er, i § 1.

Hvad § 2 angaar, tillader jeg mig ligesom den ærede sidste Taler ogsaa at mene, at man har begrænset Erstatningens Omfang for stærkt. Dette finder sit Udtryk i Bemærkningerne, hvor der siges, at Lidelser ikke kunne erstattes, og den Erstatning, der findes blandt andet i Straffeloven for „Ulempe, Lyde eller Vansir“, skal som Regel heller ikke kunne gives her. Jeg forstaar ikke denne Indskrænkning. Det er ikke alene det, som den ærede sidste Taler fremhævede, at man vistnok forlængst er kommen til det Resultat, at ogsaa den immaterielle Skade kan forlanges erstattet. Men den Skade, man her vil udelukke med de Ord, der omtales i

Bemærkningerne, er ikke alene immateriel, og jeg tror ganske sikkert, at i andre Lande erstatter man i langt højere Maal saadan Skade, end det vilde blive Tilfældet efter dette Lovforslag. For Eksempel Lidelse: En Mand kommer til Ulykke paa Jærnbanen ved Bestyrelsens eller Funktionærernes Fejl, han ligger paa Smertenslejet i en Maaned og bliver heldigvis helbredet, men i den Maaned har han haft ulidelige Smertes, har været underkastet Operationer eller endogsaa levet i Dødsangst maaske i al den Tid, skal saa hele den Erstatning, han kan faa, reduceres til, at man betaler hans Lægeregning og betaler ham nogle Dagpenge for den Maaned, han har ligget? Nej, jeg tror, at f. Eks. i England giver man ganske andre Erstatninger, og det er ogsaa naturligt, at den, der har lidt og har haft al saadan Ulempe, faar nogen Erstatning, navnlig naar nogen er Skyld deri, men Spørgsmaalet om Skyld ere vi jo komne ud over. — Og nu Vansir f. Eks. Man vil ikke erstatte Vansir, man vil kun erstatte rent formueretlige Tab. Jeg sætter nu, at en smuk, ung Dame kommer til Skade paa Jærnbanen og faar sin Næse bragt ganske ud af Leje; hun faar en skæv Næse og skal gaa omkring hele sit Liv med den. Det har jo intet med hendes Formuetilstand at gøre, og hun kan befinde sig meget vel med en skæv Næse, men det forringer hendes Chancer i forskellig Retning; og dette, at skulle gaa omkring hele sit Liv med en skæv Næse, er dog af den Slags Skader, som man skulde have nogen Reparation for, navnlig naar nogen er Skyld deri. — Ogsaa „Ulempe“ er et meget omfattende Begreb. Man kender Ulemper af forskellig Art, om hvilke det gælder, at selv om de ikke have direkte formueretlig Betydning, kunne de meget ofte være af den Beskaffenhed, at der kan og bør gives Erstatning derfor.

Dernæst har det slaaet mig ligesom den sidste ærede Taler, at i § 3 indskrænkes Kredsen af de Personer, som i Tilfælde af Dødsfald kunne kræve Erstatning, altfor stærkt. Det er kun dem, som den afdøde havde en retlig Forpligtelse til at forsørge, som kunne fordrø Erstatning. Jeg skal gøre opmærksom paa, at i det Lovforslag, der efter dette staar opført paa Dagsordenen, nemlig Lovforslaget om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, er den ærede Minister i Henhold til Betænkningen fra det Udvalg, der i Fjor blev nedsat her, gaet betydelig videre paa dette Punkt. Deri staar nemlig, at det er ikke alene Enken og Børnene, der skulle